

Program proti šikanování

Tento program byl zpracován na základě Metodického pokynu ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016) a Metodického doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č.j.: 21291/2010-28)

I. ORGANIZAČNÍ ZABEZPEČENÍ PROGRAMU PROTI ŠIKANOVÁNÍ

1. Cíl programu

- a) Vytvářet ve škole trvalé optimální podmínky pro vytváření pozitivních vztahů mezi žáky a začlenění každého jedince do třídního kolektivu.
- b) Zabránit případné šikaně včasným odhalením jejích projevů už v prvotním stadiu a přijetím adekvátních opatření k zamezení jejího dalšího rozvoje.

2. Tvorba a realizace programu

Všichni pedagogičtí pracovníci školy pod vedením týmu ve složení: Ing. Jan Hobža (ředitel školy), Ing. Šárka Skříčková (zástupkyně ředitele), Mgr. Veronika Semíková (výchovná poradkyně) a Mgr. Jiří Herber (metodik prevence).

3. Koordinace realizace programu a informace postiženým a jejich zák. zástupcům

- metodik prevence: Jiří Herber

4. Vyhodnocení naplňování programu

- metodik prevence v závěrečné zprávě

5. Podpora programu

- vzdělávání pedagogických pracovníků v akreditovaných kurzech k problematice šikanování
- doplňování odborné literatury
- odborné informace na „www.poradenskecentrum.cz“ aj.

6. Charakteristika šikany

Šikanování je jakékoliv chování, jehož záměrem je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci či skupině žáků, kteří se neumí nebo z nejrůznějších důvodů nemohou bránit. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Může mít i formu sexuálního obtěžování až zneužívání. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikanu. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod.

Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků třídní nebo jinou skupinou spolužáků. Nebezpečnost působení šikany spočívá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a nezřídka v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti.

7. Dělení projevů šikany

- verbální: přímá, nepřímá – psychická (součástí i kyberšikana)
- fyzická: přímá, nepřímá
- smíšená: kombinace verbální a fyzické šikany
- kyberšikana: projevy šikany prostřednictvím elektronické komunikace

8. Další dokumenty a literatura

A) Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č.j. MSMT-21149/2016)

B) Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (č.j. 21291/2010-28)

C) Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií České republiky při prevenci a vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č.j. 25 884/2003-34

D) Vyhláška č.72 2005Sb. O poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních

E) Kolář, M.: Bolest šikanování. 2. vyd. Praha: Portál. 2005 ISBN: 80-7367-014-3

9. Instituce na které je možno se obrátit s žádostí o pomoc

Pedagogicko-psychologická poradna - Poradenské centrum Sládkova 45, Brno
Středisko výchovné péče

OSPOD

Policie České republiky

Poradna na stránkách www.minimalizacesikany.cz

10. Informování žáků o problematice šikany

- vyučování
- třídnické hodiny
- mimoškolní pobyty
- nástěnka s informacemi k problematice RPJ a šikany v přízemí školy
- www.spsstavbrno.cz

11. Informování žáků a rodičů o programu

- žáci: na začátku školního roku
- rodiče: na stránkách školy: www.spsstavbrno.cz

12. Co dělat, pokud se dozvím o šikaně

Seznámit se s informacemi na stránkách školy.

Obrátit se na metodika prevence, třídního učitele, učitele, výchovného poradce.

13. Co dělat, pokud nejsou projevy šikany úspěšně řešeny

Obrátit se na: metodika prevence, zástupce ředitele, ředitele školy, školskou radu, Českou školní inspekci.

II. KRIZOVÝ PLÁN A JEHO REALIZACE

1. Zásady prevence proti šikaně uplatňované všemi pracovníky školy:

Každý učitel podporuje v hodinách i mimo ně u žáků solidaritu, toleranci, vědomí sounáležitosti a rozvíjí jednání v souladu s právními normami s důrazem na právní odpovědnost jedince. Třídní učitelé i ostatní pedagogové posilují a vytváří podmínky pro zapojení všech žáků do aktivit třídy a školy. Učitelé pomáhají rozvíjet pozitivní mezilidské vztahy a úctu k životu druhého člověka. Ohlášení nepřímých varujících signálů (žák před vyučováním postává před dveřmi třídy, je osamocen, při hodině je zdrojem posměchu, nemá kamarády, je nešťastný apod.) školnímu metodikovi prevence. Pracovníci školy nesmí akceptovat šikanování v jakékoli formě. Vedou důsledně a systematicky žáky k osvojování norem mezilidských vztahů, založených na demokratických principech, respektujících identitu a individualitu žáka.

2. Řešení situace vlastními silami školy (při prvotních projevech počátečního stádia šikanování)

– *třídní učitel se žáky na začátku školního roku stanoví pravidla chování ve třídě* a připraví si postup při řešení situace možných příznaků šikany ve třídě doporučí seznam lidí, na které je možné se obrátit (spolužáci, učitelé, metodik prevence, výchovný poradce, zástupce ředitele, rodiče, ředitel, internetové poradenství).

- počáteční stádia šikanování – při projevech počátečního stádia šikanování začleňuje *třídní učitel* do třídnických hodin témata – bezpečí ve třídě a mimo třídu, dodržování pravidel společenského chování, násilí a různorodost jeho projevů, obrana proti násilí, rozdíl mezi žalováním a prosbou o pomoc (pro sebe nebo spolužáka), chování k lidem, které nemám rád nebo si s nimi nerozumím. Zároveň dá učitel jasně najevo nesouhlas s jakýmkoli projevem ubližování.

- pokud třídní učitel nedocílí změny, kontaktuje metodika prevence, zástupce ředitele, výchovnou poradkyni a učitele občanské výchovy - společně vytváří další postup práce se třídou (zařazení tematiky do hodin, použití depistážního dotazníku, rozhovory s obětí)

Náprava situace ve skupině - práce se třídou (s pomocí SVP nebo PPP).

3. Možnosti potrestání agresorů: Vychází ze školního řádu: důtka třídního učitele, důtka ředitele školy, snížená známka z chování, v krajním případě vyloučení ze školy.

Další část dokumentu: III. Šetření šikany, není vhodná ke zveřejnění na webových stránkách školy z důvodů prevence před možným zneužitím těchto informací případnými agresory k zakrývání svojí činnosti.

Podrobnější informace postiženým nebo jejich zákonným zástupcům poskytne metodik prevence nebo vedení školy.

Zpracoval: Jiří Herber
(školní metodik prevence)

Dne 31. 8. 2021 schválil: Ing. Jan Hobža (v. r.)
(ředitel školy)